

Charkovský proces s německými válečnými zločinci

ru.wikipedia.org/wiki/Харьковский_судебный_процесс_над_немецкими_военными_преступниками

[Přejít na navigaci](#) [Přejít na vyhledávání](#)

49:39

Dokumentární film „Soud se blíží“ z roku 1943 o charkovském procesu

Charkovský proces je proces ve dnech 15. – 18. prosince 1943 v Charkově nad nacistickými zločinci, kteří se během své okupace podíleli na válečných zločinech na území Charkova a Charkovské oblasti . První z otevřených sovětských procesů se zahraničními válečnými zločinci.

První soudní procesy s německými válečnými zločinci a jejich komplici v historii uspořádaly sovětské vojenské soudy v roce 1943. července 1943 se konal Krasnodarský proces proti sovětským kolaborantům , kteří se podíleli na válečných zločinech na území Krasnodaru a Krasnodarského území .

Slyšení v Charkovském procesu začalo 15. prosince 1943 u vojenského soudu 4. ukrajinského frontu . Byli souzeni tři nacisté: kapitán Wilhelm Landheld, SS Untersturmführer Hans Ritz, vrchní desátník německé tajné polní policie Reinhard Retzlav a sovětský kolaborant řidič „plynové komory.“ M.P. Bulanov, obviněný z hromadného vyhlazování obyvatel. Dne 18. prosince 1943 byli všichni obvinění shledáni vinnými ze spáchání zločinů stanovených v první části výnosu prezidia Nejvyššího sovětu SSSR z 19. dubna 1943 a byli odsouzeni k trestu smrti oběšením . Následující den za přítomnosti více než 40 tisíc obyvatel Charkova byli zločinci oběšeni na trhu Blagoveshchensky , kde dříve sami okupanti prováděli hromadné popravy.

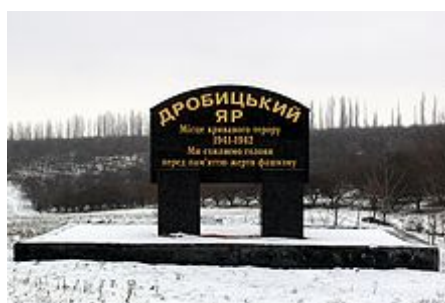
Některé materiály od prvních sovětských tribunálů německých válečných zločinců a jejich kompliců byly předloženy jako důkazy u norimberského tribunálu . Charkovský proces vytvořil právní precedens , později potvrzený Norimberským tribunálem: "Příkaz nezabavuje odpovědnosti za genocidu."

Pozadí

První den okupace Charkova:
oběšen na balkonech Sumské ulice
. 25. října 1941

Německá okupace Charkova trvala od 24. do 25. října 1941 s přestávkami až do Dne osvobození města - 23. srpna 1943. Mnoho badatelů uvádí, že v době okupace počet obyvatel Charkova (s uprchlíky dosahujícími 1,5 milionu) převyšoval populaci Kyjeva, takže byl největším počtem obyvatel mezi městy SSSR okupovanými Německem [1]. Zvláštní krutost okupantů vůči válečným zajatcům a civilistům byla mimo jiné určena systémem místní správy organizovaným nacisty v Charkově. Na rozdíl od jiných dobytých ukrajinských měst, zejména Kyjeva, kde byla moc přenesena na civilní orgány, v Charkově na frontě fungovaly speciální vojenské kontrolní orgány. Historie nacistické nadvlády v dobytém městě svědčí o neudržitelnosti verze tzv. „čistého“ Wehrmachtu, jehož vojáci se podle některých prohlášení účastnili pouze bitev, ale nebyli zapojeni do zločinů proti civilistům [2].

Pamětní cedule u vchodu do pamětního komplexu Drobitsky Yar

Ještě v předvečer dobytí Charkova vydal velitel 55. armádního sboru generál Erwin Firov rozkaz o pravidlech chování německých vojáků ve vztahu k civilnímu obyvatelstvu, ve kterém bylo uvedeno, že extrémní tvrdost při jednání s místními populace byla „nezbytná a povinná“. Prvních pár dní bylo město skutečně vydáno k roztrhání na kusy vojáky Wehrmachtu, kteří je věšeli, stříleli pod rouškou bojového odporu a sabotáže, znásilňovali ženy a okrádali. Již v prvních dnech okupace bylo na balkonech domů a telegrafních sloupech podél centrálních ulic města oběšeno 116 občanů [3].

Teror a represe německých úřadů proti obyvatelům Charkova byly primárně namířeny proti určitým skupinám obyvatelstva (Židé , členové komunistické strany , „asijské méněcenné“, cikáni , duševně nemocní lidé, postižení atd.) Mnoho lidí bylo zabito jako výsledek politiky braní rukojmí, jako opatření k odstrašení akcí sovětských podzemních bojovníků [4]. V prosinci 1941 začali být Židé vyháněni na okraj města, do kasáren továren na traktory a obráběcí stroje , které nebyly vhodné pro velké množství lidí. Ve vytvořeném ghettu byli Židé vyhladověni a ti, kteří byli podezřelí ze sebemenšího porušení režimu, byli okamžitě zastřeleni. Na konci prosince bylo obyvatelstvo ghetta násilně odvečeno do Drobitského Jaru , kde byli všichni zastřeleni [5]. V lednu 1942 bylo vyhlazeno 12-15 tisíc charkovských Židů. Od téhož měsíce začali okupanti k zabíjení lidí používat speciální auto s uzavřenou karoserií - plynovou dodávkou , lidově přezdívanou „plynová komora“. Do takového kamionu bylo navedeno až 50 lidí, kteří následně zemřeli v agónii na otravu oxidem uhelnatým nebo vyfukovými plyny . Sovětské stíhání informovalo o rozšířeném používání dodávek plynu během Norimberských procesů [6]. Mezi místa masových vražd a pohřbů v Charkově patří: Drobitsky Yar, Forest Park , zajatecké tábory ve věznicích Kholodnogorsk a oblast KhTZ (zničené židovské ghetto),

vesnice Saltovskij (místo poprav pacientů v Saburova Dacha), klinika kampus krajské nemocnice na ulici. Trinkler (místo, kde bylo zaživa upáleno několik stovek raněných), nádvoří hotelu International (místo hromadné popravy rukojmích) atd. [7],[8] .

O problematice potrestání pachatelů válečných zločinů se začalo uvažovat od počátku 2. světové války, kdy vešel ve známost rozsah válečných zločinů. V lednu 1942 podepsalo 26 států, které přijaly název „OSN“ [9] , během První washingtonské konference deklaraci , ve které se zavázaly společně bojovat za svobodu a nezávislost všech národů, za dodržování lidských práv a spravedlnost. Prohlášení o nevyhnutelnosti trestu za spáchání válečných zločinů opakovaně zaznívala ze strany vlád spojeneckých zemí v protihitlerovské koalici , obsažená v různých prohlášeních, poznámkách a společných prohlášeních [10] . Zvláštní roli v poválečné struktuře sehrála Moskevská deklarace přijatá 30. října 1943 v návaznosti na výsledky moskevské konference při jednání ministrů zahraničí spojeneckých zemí v protihitlerovské koalici . Upravovala vztahy stran v závěrečné fázi druhé světové války a bezprostředně po jejím skončení. Podle „Prohlášení čtyř států k otázce všeobecné bezpečnosti“ dospěly vlády SSSR, USA a Velké Británie ke shodě o nutnosti bezpodmínečné kapitulace Německa a zastavení nepřátelství ze strany jeho satelitní země. Důležitým výstupem konference bylo přijetí rozhodnutí o úplném odzbrojení německých jednotek a také o procesu s německými válečnými zločinci. „Prohlášení o nacistické odpovědnosti za spáchaná zvěrstva“ uvádí, že na základě spolehlivých zdrojů se vešlo ve známost o „zvěrstvech, vraždách a chladnokrevných masových popravách, které spáchaly Hitlerovy ozbrojené síly v mnoha zemích, které dobyly“. V důsledku toho se spojenci rozhodli [11] :

V době udělení jakéhokoli příměří jakékoli vládě, která může být v Německu ustavena, ti němečtí důstojníci a vojáci a členové nacistické strany, kteří byli odpovědní za výše uvedená zvěrstva, vraždy a poprav, nebo se jich dobrovolně účastnili. , budou poslány do zemí, v nichž byly spáchány jejich ohavné činy, aby mohli být souzeni a potrestáni podle zákonů těchto osvobozených zemí a svobodných vlád, které v nich budou ustaveny.

Výnosem prezidia Nejvyššího sovětu SSSR ze dne 2. listopadu 1942 byla vytvořena Mimořádná státní komise (ESC), která měla ustanovit a vyšetřovat zvěrstva nacistických okupantů a jejich kompliců a škody, které způsobili občanům, kolektivní farmy, veřejné organizace, státní podniky a instituce SSSR. V republikách a krajích byly vytvořeny odpovídající místní komise. Do začátku roku 1944 tak bylo vytvořeno 19 takových komisí [12] . Na základě materiálů shromážděných ČGK se již v roce 1943 konaly procesy s válečnými zločinci v Krasnodaru a Charkově a v letech 1945-1946 v dalších městech SSSR - Kyjev , Minsk , Riga , Leningrad , Smolensk , Brjansk , Velikije Luki , atd. [13] .

Procesně bylo masové vyhlazování občanů okupovaných území nacistickými zločinci a jejich komplici poprvé oficiálně zaznamenáno v materiálech řady procesů vojenských soudů nad nacistickými zločinci a jejich komplici [14] . Za účelem vytvoření potřebného právního základu byl přijat výnos Prezidia Nejvyššího sovětu SSSR z 19. dubna 1943 „O represivních opatřeních pro nacistické darebáky vinné z vražd a mučení sovětského

civilního obyvatelstva a zajatých vojáků Rudé armády. , pro špiony, zrádce vlasti z řad sovětských občanů a jejich kompliců“ ^[15] . Podle tohoto právního aktu vznikla odpovědnost pro tyto kategorie osob:

- " Němečtí , italští , rumunští , maďarští , finští fašističtí darebáci odsouzení za vraždění a mučení civilistů a zajatých vojáků Rudé armády , jakož i špioni a zrádci vlasti z řad sovětských občanů " (odstavec 1);
- „spoluvníci z řad místního obyvatelstva odsouzení za napomáhání darebákům při páchání represálií a násilí proti civilnímu obyvatelstvu a zajatým vojákům Rudé armády“ (odstavec 2).

Zpočátku za projednávání případů proti těmto kategoriím osob odpovídaly vojenské soudy speciálně zřízené pro tento účel . O něco později však bylo právo posuzovat případy zločinů stanovené vyhláškou z 19. dubna 1943 převedeno na vojenské soudy ^[14] . Prvním z řady takových veřejných procesů byl Krasnodarský proces , který se konal ve dnech 14. až 17. července 1943 proti sovětským kolaborantům , kteří se podíleli na válečných zločinech na území Krasnodaru a Krasnodarského území , a druhým, ale prvním přímo nad německými nacistickými zločinci, byl Charkovský vojenský tribunál ^{[16].[17]} .

Obžalovaní

Na základě obžaloby z 11. prosince 1943 byli dva zajatí němečtí vojáci, německý policejní úředník a sovětský kolaborant obviněn ze spáchání válečných zločinů, zejména vyhazování sovětských občanů :

1. Retzlav Reinhard, narozen 1907, rodák z Berlína , středoškolské vzdělání, úředník německé tajné polní policie města Charkov, vrchní desátník pomocné policie. Jako úředník německé tajné polní policie v Charkově vedl vyšetřování případů řady sovětských občanů, vymáhal od nich svědectví mučením a mučením a falšoval falešná obvinění proti nim. Vypracoval záměrně fiktivní závěry, na základě kterých bylo 15 lidí zastřeleno a 10 zabito v plynové komoře. Opakovaně se osobně účastnil nakládání sovětských občanů do plynových dodávek, čímž zabil až 40 dalších lidí. V doprovodu „plynové komory“ na místo vykládky na území Charkovského traktorového závodu se přímo podílel na spalování mrtvol zabitých ^[18] .
2. Rits Hans, narozený v roce 1919, rodák z hor. Marienwerder (v současnosti Polsko), Němec, právnický titul, člen Národně socialistické strany od roku 1937, zástupce velitele roty SS , SS Untersturmführer . Podílel se na mučení a popravách civilistů. V červnu 1943 se zúčastnil hromadné popravy sovětských občanů u obce Podvorki v Charkovské oblasti. Účastnil se výslechů zatčených SD Sonderkommando, během kterých je osobně mlátil nabíjaky a gumovými obuškami, přičemž se od nich snažil mučením získat záměrně fiktivní svědectví o protiněmecké činnosti, kterou údajně prováděli ^[18] .

3. Langheld Wilhelm, narozen 1891, rodák z Frankfurtu nad Mohanem , Němec, člen Národně socialistické strany od roku 1933, důstojník vojenské kontrarozvědky německé armády, kapitán. Jako důstojník vojenské kontrarozvědky se přímo účastnil poprav a zvěrstev páchaných na válečných zajatcích a civilistech. Vyslychal válečné zajatce a mučením a provokacemi z nich získával záměrně fiktivní svědectví. Zfalšoval řadu případů proti sovětským občanům, ve kterých bylo zastřeleno až 100 lidí ^[18] .
4. Bulanov Michail Petrovič, narozen v roce 1917, rodák ze stanice Džanibek, Kazašská SSR , Rus, nestraník , řidič charkovské pobočky gestapa . Podílel se na vyhlazování sovětských občanů jejich udušením v plynové komoře. Vzal mírumilovné sovětské občany k zastřelení. Osobně se podílel na popravě skupiny 60 dětí ^[18] .

Projednávání případu začalo 15. prosince 1943 v sále bývalé opery na Rymarské, 21. Případem se zabýval Vojenský tribunál 4. ukrajinského frontu pod předsednictvím generálmajora spravedlnosti A. N. Mjasnikova a s. účast prokurátora plukovníka spravedlnosti N. K. Dunaeva. Jmenováním soudu působili N. V. Kommodov, S. K. Kaznacheev a I. P. Belov jako obhájci obviněného. Proces byl přístupný veřejnosti a tisku, mezi jehož zástupci byli četní zahraniční korespondenti: Ralph Parker z britského „The Times“ a amerického „The New York Times“, Harsch z Columbia Broadcasting Company, Champenois (Francie), Stevens (USA). Vlivné britské noviny „Sunday Express“ a „Daily Express“ vyslaly své zástupce do Charkova ^[19] .

Průběh procesu zachytil dokumentární film Illi Kopalina „Soud probíhá (O procesu v Charkově)“ (1943, ČSK) ^[20] . Natáčení fotografoval a řídil válečný zpravodaj Andrei Laptii , podle kterého proces představoval začátek realizace odplaty: „Odplata lidu německým fašistům za to, co udělali naší vlasti“ ^{[21].[22]} . Soudnímu jednání byli přítomni slavní sovětští spisovatelé a publicisté Alexej Tolstoj („Pravda“), Leonid Leonov („Izvestija“), Ilja Erenburg a Konstantin Simonov („Rudá hvězda“), Pavel Tychina a další ^{[14].[19]} . Jak poznamenal Erenburg, během tohoto procesu „odsoudilo svědomí národů nejen tři bezvýznamné predátory, ale také celé fašistické Německo“. Den, kdy tribunál zahájil svou činnost, byl podle něj poznamenán tím, že „přestali jsme mluvit o nadcházejícím procesu se zločinci, začali jsme je soudit“ ^[23] :

Před námi nejsou vojáci, ale kati. esesák, kapitán kontrarozvědky, policejní úředník. Jsou souzeni veřejně, podle zákonů Sovětské republiky. Mohou se bránit. Každé slovo je přeloženo z němčiny do ruštiny nebo z ruštiny do němčiny... Zvěrstva obžalovaných nejsou patologií tří sadistů, ani radovánkami tří degenerátů. Jde o realizaci německého plánu na vyhlazování a zotročování národů.

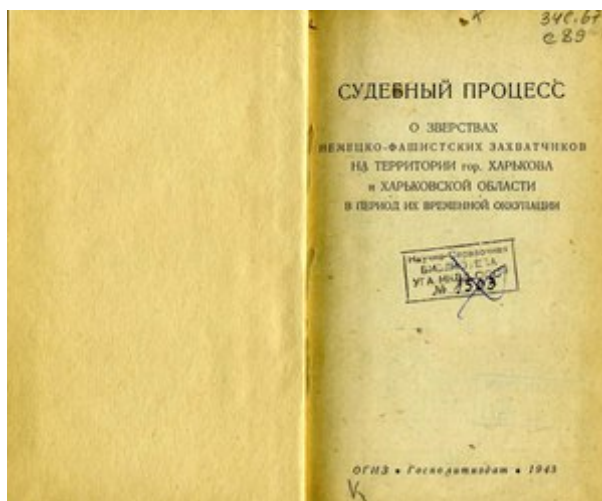
Dne 18. prosince prokurátor Dunaev ve svém projevu k obžalobě předložil důkazy, že nacistická zvěrstva na okupovaných územích nebyla náhodnými zločiny jednotlivých pachatelů, ale rozsáhlým programem vyhlazování národů, systémem vyhlazování obyvatelstva na okupovaných územích. SSSR. Kromě přímých „německých katů“ mají na svědomí ohavné zločiny: „Hitler , Goering , Goebbels , Himmler a další jim podobní jsou hlavními inspirátory a organizátory masových vražd a zvěrstev páchaných Němci na

sovětské půdě, v r. Charkov, Krasnodar a další města.“ . Během slyšení obžalovaní plně přiznali, že se v Charkovské oblasti dopustili trestných činů. Otázka odpovědnosti obžalovaných za to, co udělali, je podle státního zástupce zřejmá a zdůvodnění obžalovaných pro následující příkazy je neudržitelné: „V tomto procesu tváří v tvář celému světu obludná vina všech obžalovaných, stejně jako těm, kteří již sedí v lavici, byli znovu ukázáni a prokázáni obžalovaní a ti, kteří v ní ještě budou sedět.“ Během procesu bylo zjištěno, že válečné zločiny spáchali spolu s odsouzenými i důstojníci a vojáci divizí SS „ Adolf Hitler “ a „ Totenkopf “ [14] .

Věta

Dne 18. prosince 1943, po obžalobě vojenského prokurátora N. K. Dunaeva, byli obvinění shledáni vinnými ze spáchání trestných činů stanovených v první části výnosu prezidia Nejvyššího sovětu SSSR ze dne 19. dubna 1943 . Vojenský tribunál odsoudil všechny čtyři obžalované k trestu smrti oběšením. Podle obžaloby „v době dočasné okupace města Charkov a Charkovské oblasti nacističtí okupanti zastřelili a oběsili, zaživa upálili a udusili oxidem uhelnatým přes 30 000 pokojných, nevinných občanů, včetně žen, starých lidí a dětí. .“ . Navzdory skutečnosti, že obvinění byli z titulu své funkce vedlejšími postavami, hlavní postavy, které páchaly teror v Charkovské oblasti, byly při soudních jednáních jmenovány a jejich trestní příkazy, které vyústily v nacistická zvěrstva, byly zaznamenány v r. soudní materiály [14] . 19. prosince byli odsouzení k popravě veřejně oběšeni na náměstí Annunciation Bazaar (před budovou centrální tržnice) za přítomnosti přes čtyřicet tisíc občanů [8].[19] .

Význam a hodnocení

Soubor materiálů z Charkovského procesu publikovaný v roce 1943 v SSSR

Charkovský proces získal značný ohlas nejen v SSSR, ale i v zahraničí. Velvyslanec USA v SSSR Averell Harriman ve zprávě pro ministerstvo zahraničí poznamenal, že proces jasně naznačuje, že sovětské úřady se budou vytrvale snažit postavit před soud představitele Třetí říše a vrchní velení „za zločiny a zvěrstva spáchaná v na jejich jméno a na jejich rozkaz.“ Američtí novináři, kteří se procesu zabývali, byli podle jeho informací

přesvědčení o vině odsouzených a byli spokojeni s dodržováním procesních norem soudem i obžalobou. Harriman doporučil používat tento soudní precedens k vedení širokého dosahu úsilí proti válečným zločincům [24] .

Podle amerického senátora Clauda Peppera je charkovský proces důkazem, že úřady SSSR přijaly opatření ukazující nevyhnutelnost potrestání nacistických zločinců: „Tři nacisté a jeden zrádce již byli souzeni a popraveni na místě, kde spáchali své zločiny.“ [25] . Redaktorka časopisu Americké asociace pro zahraniční politiku (anglicky_ Foreign Policy Bulletin), publicistka Vera M. Deanová (anglicky_ VM Dean) poznamenala, že účelem procesu nebylo pouze potrestat několik zločinců, ale také získat fakta od je obvinít skutečné strůjce válečných zločinů - Adolfa Hitlera , Heinricha Himmlera , Alfreda Rosenberga a další [26] . Jeden z komentátorů americké rozhlasové společnosti Columbia označil soud za první skutečný proces s válečnými zločinci v celé historii [14] .

Mnoho právních vědců a osobností veřejného života ze zemí, které jsou členy Organizace spojených národů, vysoce ocenilo naléhavost procesů s německými válečnými zločinci vedených v SSSR, veřejný charakter procesu, dodržování právních norem a spravedlivost odsouzení. Zejména český právník a diplomat Václav Beneš (česky_ Václav Beneš) připisoval pozitivní stránku charkovského procesu tomu, že během něj byla přijata konkrétní opatření k odsouzení a potrestání nacistických zločinců. Otázka odpovědnosti Hitlerových zločinců tak opustila ryze teoretickou sféru, což dokazuje, že její řešení je akutní, naléhavá potřeba: „Charkovský proces navíc světu ukázal, že potrestání válečných zločinců lze úspěšně provést v dobře organizovaná společnost a zároveň mohou být dodrženy všechny potřebné záruky hmotného i procesního práva.“

Spravedlnost a platnost rozsudku uznal i slavný americký právník a kriminalista Sheldon Gluck [10] .

Předrevoluční a sovětský právník Aron Trainin v knize z roku 1944 zhodnotil právní výsledek charkovského procesu takto [27] :

Charkovský proces s německými zločinci, který se konal v prosinci 1943, posloužil jako příležitost k nastolení dvou zvláštních otázek souvisejících s trestní odpovědností nacistů: otázky trestní odpovědnosti válečných zajatců a otázky smyslu objednat.

Sovětská a ruská historička Natalja Lebeděvová zvláště zdůrazňuje roli charkovského procesu jako prvního právního precedentu pro stíhání a potrestání nacistických válečných zločinců. Podle jejího vyjádření tato soudní slyšení představují praktickou implementaci spojeneckých deklarácí s cílem postavit válečné zločince před soud. Tribunál posílil nezvratnost vládních prohlášení v této oblasti a také vyvíjel veřejný tlak na vedení spojeneckých zemí, což znemožňovalo odmítnout provedení příslušných právních procesů: „Bylo to tady poprvé, kdy to bylo jasně uvedl, že odkaz na rozkaz nadřízeného nezbavuje odpovědnosti za spáchání válečných zločinů“ [28] .

V roce 2000 byla na budově bývalé opery (ul. Rymarskaja, 21), ve které probíhal proces s nacistickými válečnými zločinci a jejich komplici, instalována pamětní deska [19] .

V kultuře

V roce 1943 byl o charkovském procesu natočen dokumentární film „Soud se blíží“ (režie Ilja Kopalín). V roce 2023 byla ve Volžském představena rekonstrukce jeviště (společný tvůrčí projekt Centra pro kulturu a umění „říjen“ a Volžské pobočky Institutu mezinárodního práva) s názvem „Requiem 1942...02.09. Soud. Vyšší“, věnované charkovskému procesu ^[29]

Poznámky

↑ [Zobrazit kompaktní](#)

- ↑ [Skorobogatov, 2004](#) , s. 8.
- ↑ [Skorobogatov, 2004](#) , s. 9.
- ↑ [Skorobogatov, 2004](#) , s. 70.
- ↑ [Skorobogatov, 2004](#) , s. 71-72.
- ↑ [Kniha paměti Drobitského Jara: Spogadi. Narisi. Dokumenty / Autor: Lebedeva V., Sokolsky P. - Charkov: Prapor, 2004. - 2007 s. — ISBN 966-78880-87 -7.](#)
- ↑ [Skorobogatov, 2004](#) , s. 76.
- ↑ [Pamětní místa . holocaustmuseum.kharkov.ua . holocaustmuseum.kharkov.ua.](#) Datum přístupu: 23. února 2020. [Archivováno](#) 23. února 2020.
- ↑ [Přejít zpět:¹² Iljič, Larisa. Poprava fašistů: v Charkově se konal první soud na světě s fašistickými vetřelci | Večerní Charkov . vecherniy.kharkov.ua.](#) Datum přístupu: 23. února 2020. [Archivováno](#) 23. února 2020.
- ↑ [Během války se pojem „OSN“ stal prakticky synonymem pro spojence v protihitlerovské koalici.](#)
- ↑ [Přejít zpět:¹² Lebedeva, 1975](#), s. 8.
- ↑ [Deklarace o odpovědnosti nacistů za spáchaná zvěrstva / Moskevská deklarace z roku 1943 // Zahraniční politika Sovětského svazu během vlastenecké války. Dokumenty a materiály. - M.\(Moskva\) .: OGIZ. Státní nakladatelství politické literatury, 1944. - T. 1. - S. 363-364. .\(Moskva\)](#)
- ↑ [Lebedeva, 1975](#) , str. 26-27.
- ↑ [Lebedeva, 1975](#) , str. třicet.
- ↑ [Soud v případě zvěrstev nacistických nájezdníků a jejich kompliců v horách. Krasnodar a Krasnodarské území během období jejich dočasné okupace. - M \(Moskva\) .: OGIZ. Gospolitizdat, 1943. - 48 s. .\(Moskva\)](#)
- ↑ [„Nepodléhá odvolání...“ KKUNB pojmenovaná po A.S. Puškinovi . pushkin.kubannet.ru.](#) Datum přístupu: 21. února 2020. [Archivováno](#) 21. února 2020.
- ↑ [Přejít zpět:¹²³⁴ První proces s nacistickými zločinci v historii. holocaustmuseum.kharkov.ua.](#) Datum přístupu: 22. února 2020. [Archivováno](#) 17. února 2020.
- ↑ [Přední strana operátora. Přednáška filmového režiséra Ilji Kopalína na VGIK 15. března 1958. Publikace, předmluva a komentáře Světlany Ishevské // Film Studies Notes. - 2004. - č. 67 .](#)
- ↑ [Tambieva, Olga. Charkov a kino . www.mediaport.ua.](#) Datum přístupu: 23. února 2020. [Archivováno](#) 23. února 2020.

19. ↑ [Kish, Sergey. Před 25 lety byl zastřelen poslední charkovský policista: foto fakta | Večerní Charkov](#) . [vecherniy.kharkov.ua](#). Datum přístupu: 23. února 2020.
Archivováno 23. února 2020.
20. ↑ [Válka Ehrenburgu I.G.](#) (duben 1943–březen 1944). - [M.\(Moskva\)](#) .: Goslitizdat, 1944. - S. 151-152, 162. [\(Moskva\)](#)
21. ↑ [Lebedeva, 1975](#) , str. 31.
22. ↑ [Lebedeva, 1975](#) , str. 31-32.
23. ↑ [Lebedeva, 1975](#) , str. 32.
24. ↑ [Lebedeva, 1975](#) , str. 30-31.
25. ↑ [V „říjnu“ probíhá rekonstrukce Charkovského tribunálu](#) . Staženo 30. ledna 2023.
Archivováno 30. ledna 2023.

Literatura

Vojenský tribunál 4. ukrajinského frontu. Soud o zvěrstvech nacistických nájezdníků v horách. Charkov a Charkovská oblast v době jejich dočasné okupace. - [M.;](#) [\(Moskva\)](#) Gospolitizdat, 1943. - 96 s.

- [Zvjagincev V. E.](#) Válka na vahách Themis. Kniha 2. - [M.\(Moskva\)](#) .: Publishing solutions, 2017. - [ISBN 978-5-44-857062-9](#) .
- [Lebedeva N.S.](#) Příprava na Norimberský proces. - [M.\(Moskva\)](#) .: Nauka, 1975. - 240 s.
- [Skorobogatov A. V.](#) Charkov v době německé okupace (1941-1943). — Charkov: Prapor, 2004. — 368 s. — [ISBN 966-7880-79-6](#) .

Odkazy

[Charkovský proces](#) na stránkách "[Charkovské muzeum holocaustu](#) "

Procesy s válečnými zločinci druhé světové války

Mezinárodní procesy

- [Norimberský proces](#)
- [Tokijský soud](#)

Následné norimberské procesy

- Nad nacistickými lékaři
- V případě Erharda Milka
- Nad nacistickými soudci
- V případě WFHA
- V případě Friedricha Flicka
- V případě IG Farben
- Nad generály jihovýchodní fronty
- V případě rasových trestných činů
- V případě Einsatzgruppen
- V případě Krupp
- V případě Wilhelmstrasse
- V případě německého vojenského velení

Procesy v SSSR

- Otevřené procesy s cizinci
 - Charkovský
 - Smolensky
 - Brjansk
 - Leningradský
 - Nikolajevského
 - Minsky
 - Kyjev
 - Velikoluksky
 - Rižského
 - Stalinského
 - Bobruisk
 - Sevastopol
 - Poltavský
 - Vitebsk
 - Novgorod
 - Gomel
 - Černigovský
 - Kišiněv
 - Chabarovsk
 - Procesy se sovětskými kolaboranty
 - Armavir
 - Krasnodar
 - Krasnodonskij
 - Dubossary
 - Případy účastníků zničení Khatynu
 - Případ kulometčíka Tonky
 - Případ Fedorenko
 - Juchnovského případ
 - Soud s vlasovci
 - Soud s Krasnovity
 - Soud se Semjonovci
 - Vyhláška o trestech pro nacistické darebáky
-
-

Procesy v Polsku	<ul style="list-style-type: none"> • První proces v Osvětimi • Případ Ericha Mühsfeldta • Případ Šchigelského
Procesy v Jugoslávii	<ul style="list-style-type: none"> • Bělehradský proces • Lubo Miloš
Na britských územích	<ul style="list-style-type: none"> • Takuma Nishimura • Belsenovy zkoušky
Procesy v Nizozemsku	Jan Andries Pieters
Procesy ve Francii	<ul style="list-style-type: none"> • Lavalův proces • Případ Pierra Pucheuxe
V americké zóně okupace Německa	Dachau Trials (Buchenwald Trials)
V Německu	Frankfurtský proces v Osvětimi
V Itálii	Skříň hanby
Procesy v Izraeli	Případ Eichmann
Procesy v Číně	Tribunál v Nanjingu
Rehabilitace	v Rusku

Navigace

- Text je dostupný pod [licencí Creative Commons Attribution-Share Alike \(CC BY-SA\)](#) ; V některých případech mohou platit další podmínky. Wikipedia® je registrovaná ochranná známka neziskové organizace [Wikimedia Foundation, Inc.](#)

